

Vedtatt på Generalforsamlingen 2008:

Etiske retningslinjer for medlemmer av Ortopeditekniske Virksomheters Landsforbund (OVL)

§ 1 Formål

OVLs etiske retningslinjer har til formål å sikre at medlemmene utøver sin virksomhet i samsvar med samfunnets og bransjens egne forventninger om en høy etisk standard. Med høy etisk standard i denne sammenheng forstås en faglig praksis fundert på sammenhengen mellom medisinske og tekniske krav og de mellommenneskelige verdier som kjennetegner bransjens bidrag til et godt liv i et godt samfunn, i særdeleshet for brukerne av bransjens tjenester.

Ortopediingeniørene har en sentral plass i ortopediske virksomheters virksomhet. Ortopediingeniørens yrkesetiske retningslinjer er derfor en viktig referanse for hvilke krav som stilles til den enkelte utøver i bransjen og dermed også for hvordan OVLs etiske retningslinjer er å forstå.

Ortopediske verksteder lager og tilpasser proteser, ortoser, ortopedisk fottøy og individuelt tilpassede tekniske hjelpemidler for personer med nedsatt funksjon. Bransjens eksistens og berettigelse ligger i å lage tilpassede hjelpemidler som fremmer pasientens funksjonalitet i sin livssituasjon. Betydningen av god kommunikasjon, innlevelsesevne og respekt for hver enkelt pasient i yrkesutøvelsen kan ikke overvurderes.

Disse etiske retningslinjene kommer i tillegg til og går ut over de forpliktelsene som følger av lovpålagte regler. Lovpålagte regler regulerer ikke all uønsket atferd. En handling kan derfor være uetisk, selv om den i prinsippet ikke er ulovlig.

Disse etiske retningslinjene kan med fordel benyttes av medlemmene som et kvalitetskriterium.

§ 2 Forholdet til pasient/brukerne av ortopedisk utstyr

OVLs medlemmer skal levere ortopediske tjenester med full respekt for brukernes individualitet, integritet og habilitet herunder brukerens valgfrihet hva gjelder ortopedisk utforming og behandling.

Virksomhetens fagpersonell har et ansvar for å informere om alle løsninger som kan være aktuelle for den enkelte pasient. Informasjonsansvaret omfatter både slike løsninger som bedriften kan tilby selv og løsninger tilbudt av andre virksomheter. Fagpersonalet har samtidig et ansvar for å orientere brukeren om aktuelle begrensninger på valgfriheten som følger av offentlige myndigheters bestemmelser.

Bedriften skal ha et informert samtykke fra pasienten selv eller dennes verge i forbindelse med de ortopediske tjenester som leveres.

Hver enkelt pasients individuelle behov fortjener spesifikk og positiv oppmerksomhet fra den aktuelle fagpersonen i bedriftens tjeneste.

Bedriften skal sørge for at all konfidensiell informasjon, slik som informasjon om pasientens bakgrunn, tilstand, behandling og oppfølging, herunder virksomhetens relasjon til den aktuelle pasienten blir behandlet konfidensielt og dermed ikke blir kjent for noen 3. part uten skriftlig samtykke fra pasienten eller dennes verge.

§ 3 Forholdet til henvisende lege og annet medisinsk fagpersonell

Ortopediske bedrifters arbeid med framstilling og tilpasning av ortopediske hjelpemidler skjer på grunnlag av oppdrag fra henvisende lege.

Ansvar for å avgjøre hvilke generelle krav som kan og skal stilles til et ortopedisk hjelpemiddels tekniske spesifikasjoner med utgangspunkt i pasientens behov, hviler i utgangspunktet på henvisende leges vurdering og ikke på virksomhetens fagpersonell. Det er imidlertid virksomheters ansvar å foreta en begrunnet vurdering av hvordan tilpasningen av et hjelpemiddel i samsvar med den individuelle pasients behov bør være.

Hensynet til den enkelte pasients behov forutsetter et godt samarbeid med gjensidig tillit overfor spesialisthelsetjenesten så vel som med andre helseprofesjoner som eksempelvis fysioterapeut, ergoterapeut og, igjen, pasienten selv.

§ 4 Finansiering av ortopediske tjenester

Ortopediske bedrifters tjenesteproduksjon i Norge er i all hovedsak basert på offentlig finansiering.

Prisen på ortopediske tjenester skal stå i et rimelig forhold til det arbeidet bedriften har utført, alle relevante faktorer tatt i betraktning.

Det er uetisk for en ortopedisk bedrift å promotere tjenester som kan øke de samlede kostnadene i tilknytning til en pasient, uten at det er en balanse mellom størrelsen på slike tilleggskostnader og tjenestens sannsynlige bidrag til bedringer i pasientens livskvalitet. Dette gjelder uavhengig av hvordan slike kostnader er finansiert.

Bedriftens egne økonomiske interesser må ikke komme foran hensynet til pasientens velferd. Slike interesser må heller ikke fremmes på bekostning av eller ved disposisjoner som går ut og over offentlige myndigheters ansvar.

§ 5 Forholdet til trygdeetaten og andre offentlige myndigheter

Ortopediske virksomheter har et utstrakt samarbeid med offentlige myndigheter, i første rekke trygdeetaten. Bransjens medlemmer har hver for seg et gjensidig ansvar for opprettholde og videreutvikle tillitsforholdet mellom bransjens utøvere og offentlige myndigheter.

Ortopediske bedrifters ledelse og annet personell skal holde seg løpende informert om aktuelle lovpålagte regler og offentlige bestemmelser på området, herunder trygdemyndighetenes til enhver tid gjeldende etisk retningslinjer.

Som leverandører av ortopediske tjenester skal alle medlemmer av OVL og alt fast eller innleide personell til en medlemsvirksomhet, vite å ikke tilby noen form for gave eller annen ytelse som er egnet til, ment eller kunne oppfattes som ment å påvirke de tjenestelige handlingene til personer i trygdemyndighetenes tjeneste.

Slike påvirkningshandlinger er illojale overfor så vel samfunnet, trygdemyndighetene som organisasjon, egen virksomhet og bransjens utøvere som helhet. Slike påvirkningshandlinger vil følgelig også kunne få kontraktmessige konsekvenser (for eksempel gi grunnlag for oppsigelse) eller konsekvenser for medlemskapet i OVL, vurdert ut fra de faktiske forholdene i hvert enkelt konkret tilfelle.

Når foreningens medlemmer får kjennskap til slike saker, har de en plikt til å informere foreningens styre om forholdet.

§ 6 Forholdet til bransjens leverandører

Bransjen er tjent med et åpent og profesjonelt samarbeid med sine leverandører. Bransjens egne tillitsvalgte organer ønsker å bidra til arbeidet med å klargjøre grensene hva gjelder upassende/uønsket påvirkning av profesjonelle relasjoner mellom bransjens medlemmer og dens leverandører.

Økonomiske bidrag eller andre ytelser fra en leverandør til en ortopedisk bedrift skal skje åpent. Slike bidrag/ytelser bør fortrinnsvis rettes til fagmiljøer framfor enkeltpersoner.

Utprøving av en leverandørs tekniske utstyr som er ønsket av en ortopedisk virksomhet, bør som hovedregel bekostes av verkstedet selv.

Bransjen oppfatter det som tvilsomt i utgangspunktet hvis leverandører søker å fremme avsetning for sine produkter/tjenester ved å gi personlige fordeler i form av gaver, provisjon, tjenester eller andre ytelser som kan være egnet til å påvirke de tjenestelige handlingene til bedriftens representant.

Når en representant for bedriften mottar en muntlig forespørsel om bidrag/ytelser, skal den aktuelle leverandøren bes om at henvendelsen skjer skriftlig med kopi til bedriftens ledelse.

Tilbud som er klart upassende, og tilbud som det av forskjellige årsaker kan være uklart om er upassende eller ikke, bør rapporteres til foreningens styre. Styret har en plikt til å gi svar til den som har rettet en slik henvendelse raskt, men velger selv hvordan den vil følge opp en slik sak mer konkret.

§ 7 Spesielle bestemmelser knyttet til lønns- og arbeidsvilkår

Disse bestemmelsene gjelder i første rekke personer som medvirker direkte til å oppfylle en offentlig finansiert kontrakt.

Ortopediske bedrifter skal sørge for at ansatte i egen organisasjon, og ansatte hos eventuelle underleverandører, ikke har dårligere lønns- og arbeidsforhold enn det som følger av tariffavtaler, regulativ eller det som er normalt for vedkommende sted og yrke.

Alle avtaler som leverandøren inngår som innebærer utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

Leverandøren skal på oppfordring legge frem dokumentasjon på de lønns- og arbeidsvilkår som blir benyttet. Dokumentasjonsplikten omfatter også underleverandører.

§ 8 Dekning av utgifter til informasjonsvirksomhet, seminarer, reiser, middager oa.

Et godt fungerende helsevesen er avhengig av tidsmessig og faglig kvalifisert informasjon om det medisinske utstyr og de hjelpemidler som kan benyttes. Bransjen mener det er viktig at leverandørene har anledning til å informere om sine produkter og tjenester.

For arrangementer i regi av leverandører gjelder følgende: Invitasjon av fagpersonell skal skje skriftlig til den invitertes foresatte eller med kopi til denne og i tillegg med kopi til bedriftens ledelse. Det forutsettes at det er samsvar mellom arrangementets kostnader og det faglige innholdet samt at det faglige innholdets andel er vesentlig.

Ved reiser som inngår som en naturlig del av informasjonssamarbeidet (møter, kongresser og lignende) mellom leverandører og fagpersonell er hovedprinsippet at hver part skal dekke sine egne utgifter til reise og utgifter til overnatting dvs. hotellopphold eller lignende.

Nøkterne måltider og andre tilfeldige utgifter av begrenset omfang som inngår som en naturlig del av et faglig program kan dekkes av en leverandør eller arrangør.

Det kan, generelt sett, ikke utelukkes at økonomisk støtte fra en ortopedisk bedrift kan skape konkurransevridende eller andre typer uheldige bindinger eksempelvis i tilknytning til enkeltpasienter, ideelle organisasjoner eller pasientorganisasjoner. Bransjen som helhet er ikke tjent med at dens medlemmer gir økonomiske bidrag som kan framstå som upassende for en alminnelig godt informert observatør. Ved tvil bør slike disposisjoner meldes til foreningens styre for nærmere vurdering.

§ 9 Kommunikasjon og varslings

Det er ønskelig at medarbeidere og andre formidler informasjon om kritikkverdige forhold på en arbeidsplass, slik at virksomheten kan rydde opp i forholdet. Det er med på å ivareta et godt arbeidsmiljø, sikre at det ikke begås lovbrudd eller utvikle seg annen tvilsom organisasjonspraksis på arbeidsplassen.

Retten til å varsle om kritikkverdige forhold er regulert i arbeidsmiljøloven § 2-4 og beskyttelsen mot gjengjeldelse er regulert i arbeidsmiljøloven § 2-5. En arbeidsgiver er forpliktet etter arbeidsmiljøloven 3-6 til å legge til rette for varslings og skal bl.a. i relasjon til HMS-arbeidet (internkontroll-regelverket) foreta en generell vurdering av ytringsklimaet i sin virksomhet.

Ortopediske verksteders landsforening erkjenner at det på tross av den beskyttelse og de forpliktelser som følger av arbeidsmiljølovens bestemmelser om varslings, også kan kreve personlig mot og forsakelser når ansvarsbevisste medarbeidere søker å gi informasjon om alvorlige forhold og framføre saklig kritikk. Det er derfor virksomhetens ansvar å utvikle en

kommunikasjonskultur som er slik at medarbeiderne ikke opplever noen tvil om at åpen og trygg kommunikasjon om vanskelige saker er både mulig eller oppfattes som ønskelig.

Det enkelte virksomheters har ikke minst et ansvar for rask og konkret opprydding hvis og når det blir med kjent med kritikkverdige forhold av betydning, slik at saklige grunner for ekstern varsling ikke oppstår.

§ 10 Informasjon

Bransjeforeningen og bransjens utøvere har et felles ansvar for å gi publikum generelt et saklig og godt informert bilde av de tjenestene bransjen leverer gjennom artikler i pressen, seminarer og andre informasjonskanaler.

Det faktum at hensynet til den enkelte pasient/brukers unike situasjon alltid skal komme i første rekke når et bransjebedrift leverer en tjeneste og følger opp en bruker av ortopediske hjelpemidler, bør også reflekteres i informasjonstiltak fra bransjens utøvere.

§ 11 Forholdet mellom aktører i bransjen

Alle bedrifter som er medlemmer av OVL skal opptre lojalt overfor landsforeningens formål og bestemmelser.

Bedriftene skal opptre med respekt og imøtekommenhet overfor hverandre. Dette gjelder ikke minst i spørsmål som berører den enkelte bruker av en virksomhets ortopediske tjenester. Kopier av all relevant medisinsk og teknisk pasientrelatert informasjon skal overføres på forespørsel fra en annen ortopedisk bedrift når det foreligger et uttrykt ønske fra pasienten selv eller dennes verge.

Negative eller nedsettende uttalelser om andre ortopediske bedrifter skal ikke forekomme. Slike handlinger oppfattes som negativt for den som avgir slike uttalelser samtidig som det skader virksomhetens og foreningens omdømme. Det er et lederansvar å bidra til at slike uttalelser ikke forekommer.

Oppfatninger om eventuell uheldig eller kritikkverdig praksis hos andre medlemmer av OVL bør meldes til foreningens tillitsvalgte og dens organer for organisasjonsmessig oppfølging.

§ 12 Helse, miljø og sikkerhet

Utgangspunktet for ortopediske virksomheters tjenesteproduksjon er bidrag som fremmer den enkelte brukers helse og sosiale deltakelse til glede seg selv og samfunnet som helhet.

Det er derfor et naturlig mål at bransjens medlemsbedrifter tar sikte på å være foregangsbedrifter innen helse, miljø og sikkerhet til fordel så vel egne ansatte som det ytre miljø og andre berørte interessenter.

Sikring av kvalitet og systematikk i slikt arbeid, tilsier at hvert enkelt verksted legger opp til sertifisering av egen praksis på de områdene hvor hensiktsmessige standarder er etablert, for eksempel på miljøområdet.

